

Miből?

VISSZHANG - LXIII. évfolyam, 15. szám, 2019. április 12.

Gadó Gábor *Meddig élünk?* című cikkében (ÉS, 2019/14., április 5.) a lakossági mortalitás és a demokrácia állapota közötti összefüggés valószínűségéről írt. S mivel gondolatmenete leginkább az egyéni élet utolsó szakaszára, a nyugdíjas időszakra fut ki, jogosan tehetjük fel a kérdést, hogy addig is miből. Vagyis a demokrácia szabad légköre mellett mekkora szerepe van életünk időtartamában a nyugdíjak mértékének. 2010 óta ugyanis a nyugdíjak emelkedése független lett a bérek emelkedésétől, csak az inflációhoz igazodik. Ezáltal egyre erősebben nyílik az olló az átlagkeresetek és az átlagnyugdíjak összege között. A svájci indexálást felváltó egyedi osztogatás (nyugdíjprémium, Erzsébet-utalvány) nem épül be a nyugdíj összegébe, ugyanakkor azt a látszatot kelti, mintha a kormányzat valóban megbecsülné a nyugdíjasok két és fél milliós táborát. Pedig egyrészt az inflációhoz igazodó emelgetés sem a nyugdíjaskosárhoz igazodik, hanem az általános áremelkedéshez, másrészt ha nem a felosztó-kirovó rendszer szerint működne a nyugdíjkassza, hanem az egyéni nyugdíjszámlákon összegyűlt nyugdíjjárulékok piaci hozamához igazodna (ahogyan pl. az államkötvényeké), akkor akár ötven százalékkal is nagyobb lehetne az éves emelés.

Néhány számadattal az is igazolható, hogy a költségvetési hiány 3 százalék alatt tartása részben a nyugdíjasok rovására valósul meg. Hiszen 2010 óta az átlagkeresetek 61 százalékkal emelkedtek, s ebből következően ugyanekkora százalékkal nőtt – a dolgozói és munkáltatói nyugdíjjárulék jóvoltából – a nyugdíjkassza bevétele is. Ugyanakkor ebben az időszakban a nyugdíjak kb. 25 százalékkal emelkedtek. A különbség a nyugdíjkassza éves hiányának a csökkenését, s ezáltal a kiegészítendő állami hozzájárulás csökkenését tette lehetővé. Illetve még a stadionépítő sárkány etetését (az utóbbi években elharapódzott footballstadion- és sportcsarnoképítést) is segítette. Úgy vélem, hogy ezzel a jelenséggel nemcsak az átlagnyugdíjasok nincsenek tisztában, hanem talán még az ellenzéki politikusok sem. Vagy ha ők igen, akkor nem érdekeltek ennek a nagydobra verésében, hiszen – ha valamilyen csoda folytán ők kerülnének hatalomra – ezen mindenképpen változtatniuk kellene. De ha nem beszélnek most róla, akkor gondolhatjuk-e azt, hogy nem áll érdekükben ezt a mai abnormalis helyzetet világgá kürtölniük?